

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ  
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ  
—  
ΓΡΑΦΕΙΑ  
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ  
ΕΝ ΤΗ ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ

# ΤΑ ΠΑΤΡΙΑ

ΕΚΤΥΠΟΥΝΤΑΙ  
ΕΙΣ 20,000  
ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ  
ΚΑΙ  
ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ  
ΔΩΡΕΑΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΩΝ ΑΜΥΝΗΣ

\* Εκδιδόμενον τῇ ἐπιμελείᾳ ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν κ. κ. Κ. Μητσοπούλου, Σ. Βουτυρά, Γ. Μοσχάκη, Γ. Ν. Χατζιδάκι καὶ Γ. Μ. Δαμιτέρη διευθύνοντος.

## ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΝ

Τρεῖς μῆνες δὲν παρήλθον ἀκόμη ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ὀργάνου τούτου, δι' οὗ ἡ ἡμετέρα Ἑταιρεία διερμηνεύει τὰς σχέσεις καὶ ἀναπτύσσει τὰς ἀρχὰς αὐτῆς, τρεῖς μῆνες δὲν παρήλθον ἀκόμη καὶ ἀπὸ πάσης ἀκρας τῶν ἐλληνικῶν χωρῶν, ἐλευθέρων ἢ ἀλυτρώτων, οὐρανομήκης ἀνυψοῦται ἀνευφημία συγχαρητηρίων, πανελληνίων ἀποτελοῦσα δημοψήφισμα ὑπὲρ τοῦ ἔργου ἡμῶν.

Μετ' ἀρρήτου συγκινήσεως στρέφομεν τὸ βλέμμα ἵνα ἀναμετρήσωμεν τὸ διανυσθὲν διάστημα καὶ ἐν τῇ ἐνάρξει ἀκόμη τῆς σποράς θερίζομεν τὴν ἀναθαλοῦσαν ἀκράδαν τὸν πεποιθήσιν ἐπὶ τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν γονιμότητα τοῦ ἐδάφους εἰς πόθους καὶ ἔργα ἐθνικωτέρας ὑπάρξεως.

Καὶ ἂν τὴν στιγμὴν ταύτην διεκόπτομεν τὸ ἔργον, πάλιν εἰς ἐκ τῶν σκοπῶν ἡμῶν ἀσφαλῶς καὶ πασιφανῶς ἐπραγματώθη. Εἰς τὰ κηρύγματα ἡμῶν πανελληνίως ἀπήντησε φωνὴ, καταδικάζουσα τὸ ἀμαρτωλὸν ἐνεστώδες καὶ ἐγκρίνουσα καὶ ὑποδεικνύουσα τοὺς ἀκρογωνιαίους λίθους, ἐρ' ὧν καὶ μόνων εἶνε δυνατὴ ἡ οἰκοδόμησις τοῦ περιποθήτου μέλλοντος. Εἰς τὰ κηρύγματα ἡμῶν πανελληνίως ἀντήχησε διαμαρτυρία κατὰ τῶν ἐθνοφθόρων τάσεων καὶ ἰδίᾳ κατὰ τῆς περὶ τὴν θρησκείαν καὶ τὴν γλῶσσαν συγχρόνου ἀδιαφορίας.

Ἐπετεύχθη οὕτω εἰς τῶν γλυκυτέρων ἡμῶν πόθων. Ἀπεσείσθη ἡ ἀπαισία νάρκη. Ὁμολογήθη ἡ ψυχοφθόρος αὐτῆς δύναμις. Ἀνεγνωρίσθη ὁ κατήφορος καὶ τὸ κάτωθεν αὐτοῦ χάσμα. Οἱ πρὸς αὐτὸ ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως φερόμενοι ἔστησαν πρὸς στιγμὴν ἵνα σκεφθῶσι. Βροντοφωνοῦσα ἡ ἐλευθερά χώρα διὰ τοῦ κλήρου, τῶν δημάρχων καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν, ἐπανέλαβε τὸν πάτριον ὄρκον καὶ τὸ κήρυγμα τῆς εἰς αὐτὸν ἐμμονῆς. Χαμηλοφώνως καὶ μυστικῶς ἐψιθύρισε τὰ αὐτὰ διὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἡ δούλης γῆς. Καὶ αἱ παρακολουθοῦσαι μετὰ στοργῆς πᾶν βῆμα καὶ πᾶσαν σκέψιν τῆς προσωρινῆς μητροπόλεως ἐλληνικαὶ παροικίαι τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἀλλὰ μὴ ἀποκομίζουσαι ἐκ τούτων πάντοτε τὰς προσδοκώμενας γλυκείας ἐντυπώσεις, ἐπεκρότησαν ἐπίσης ἐκπέμπουσαι γλυκὺν ἀνακουφίσεως στεναγμόν.

Ἄλλ' ἐν αὐτῇ τῇ ἐνάρξει τοῦ ἔργου ἡμῶν παρόμοιοι καὶ τηλικούτοι ἀγαθοὶ οἰωνοὶ εὐαγγελίζουσιν ἡμῖν τὴν αἰσιωτάτην ἐπιτυχίαν. Συγκινοῦσιν ἀρρήτως ἀλλὰ καὶ ἀπείρως ἐνθαρρύνουσι καὶ ἐνισχύουσιν ἡμᾶς.

Μεταξὺ τῆς Ἑταιρείας ἡμῶν καὶ πάντων τῶν ἐκδηλωσάντων μυστικῶς καὶ φανερώς ὁμοιότητα ἐθνικοῦ πόνου καὶ ὁμοφροσύνην περὶ τῶν μέσων τῆς θεραπείας, ὑπεγράφη οὕτω, ἐνώπιον τῆς ἱστορίας, βαρυσήμαντον συμβόλαιον. Ἐπικατάρτοι ἐστῶσαν οἱ παραβῆται αὐτοῦ. Ἐπικατάρτοι μυριάκις, διότι τὰ τέκνα πάντων, τίς οἶδε μέχρι τίνος γενεᾶς, θὰ ὑφίσταντο τῆς ἐπιπορίας τὰ δεινά.

## ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Κυριακῇ τῆς Ἀγίας Πεντηκοστῆς

(Ἰωάν. Κεφ. Ζ'. 37—53 καὶ ἡ'. 12)

Κείμενον.

Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς <sup>1)</sup> εἰστήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκραγε λέγων· Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με, καὶ πινέτω· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας <sup>2)</sup> αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδατος ζώντος. (Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύματος, οὗ ἐμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν οὕτω γὰρ ἦν Πνεῦμα Ἅγιον <sup>3)</sup>, ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη <sup>4)</sup>). Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου, ἀκούσαντες τὸν λόγον ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Προφήτης. Ἄλλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. Ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστός ἐρχεται; οὐχὶ ἡ Γραφή εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυὶδ <sup>5)</sup> καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης, ὅπου ἦν Δαυὶδ, ὁ Χριστός ἐρχεται; Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν. Τινες δὲ ἠθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν· ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας. Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· Διατί οὐκ ἠγάγετε <sup>6)</sup> αὐτόν; Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος. Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος, ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐπικατάρτοι εἰσιν <sup>7)</sup>. Λέγει ὁ Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐτόν, εἰς ὧν ἐξ αὐτῶν· Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον, καὶ γινῶ τι ποιεῖ; Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ σύ <sup>8)</sup> ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγείρεται. Πάλιν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε, λέγων· Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου <sup>9)</sup>· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοί, οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

Σημειώσεις

<sup>1)</sup> Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς, εἶπε ἡ ἑορτὴ τῆς σκηνοπηγίας, ἥτις τελεῖται εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπὶ σκηνῆς διαμονῆς τῶν Ἰουδαίων ἐν τῇ ἐρήμῳ διήρκει 8 ἡμέρας, τῶν ὁποίων ἡ πρώτη καὶ ἡ τελευταία ἦσαν αἱ ἐπισημότεραι· ἐκαλεῖτο καὶ ἑορτὴ τῆς σκηνῆς καὶ ἡ σκηνῆς, διότι κατ' αὐτὴν οἱ Ἰουδαῖοι ἠδ-  
χαρίσταντο τὸν Θεὸν διὰ τὸς καρποὺς καὶ τὰς προσόδους, τὰς ὁποίας ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς. Κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν οἱ ἱερεῖς φέροντες ὕδωρ ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ Σιλωὰμ εἰς τὴν ραβδί, κατέχευον αὐτὸ ἐπὶ τῶν θεσμολογῶν ὕδωρ εἰς δαῖμα καθαρῶν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἡ ἑορτὴ τῆς σκηνοπηγίας συμπέπτει μετὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς, τὴν ὁποίαν ἐορτάζει σήμερον ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν, καὶ ἥτις εἶπε ἡ μόνη ἑορτὴ, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι κληρονομοῦμεν τὸν εἰς τοὺς Ναυὸς 2<sup>ο</sup> Ε<sup>κ</sup> τῆς κοιλίας ἐκ τῆς καρδίας ἦτοι ὁ πιστεύων εἰς Χριστόν, φωτίζεται ἀπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ πράξει ἔργα, τὰ ὁποία ἀφαιροῦν αὐτόν ἐκ τῆς ζωῆς αἰώνιοι. <sup>3)</sup> Ὁ δὲ πῶ γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον· δὲν εἶχε ἀκόμη ἐπιφοιτήσει τὸ ἅγιον Πνεῦμα. <sup>4)</sup> Ὁ δὲ πῶ ἐδοξάσθη, διότι ὁ Ἰησοῦς ἐμελλεν δοξασθῆ διὰ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ ἰδίως διὰ τῆς ἐπιφοιτήσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος. <sup>5)</sup> Ε<sup>κ</sup> τῶν

σ π ε ρ μ α τ ο ς Δ α ν ῆ δ, ἥτοι ἐκ τοῦ γένους Δανιδ· 6) Ο ὁ κ ἡ γ ἄ ρ ε τ ε, ἥτοι δὲν ἐφύρατε· 7) Ἐ π ι κ α τ ἄ ρ α τ ο ι, κατηραμένοι θεωρεῖτο κατὰ τὸν μωσαϊκὸν νόμον πῶς, ὅστις δὲν ἐξετάσει τὸν μωσαϊκὸν νόμον κατὰ γράμμα. Οἱ Φαρισαῖοι ἐν τῷ φθόνῳ αὐτῶν καταρῶνται καὶ ἀπειλοῦσι τὸν δῆλον, ὁ ὁποῖος ἀγνοῖν διήθεε τὸν μωσαϊκὸν νόμον ἐπίστευεν εἰς Χριστὸν· 8) Ἐ κ τ ῆ ς Γ α λ ι λ α ῖ α ς φαίνεται ὅτι πολλοὶ ἠγάθον ὅτι ὁ Χριστὸς ἐγεννήθη ἐν Βηθλεὲμ, καὶ ἐκάλουν αὐτὸν Γαλιλαῖον, διότι ἡ μητὴρ τοῦ ἔμελλεν ἐν Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας· 9) Φ ῶ ς τ ο ὗ κ ὁ σ μ ο υ, ὑπὸ τὸ φῶς νοεῖται ἡ ἀθέτεια ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν σ κ ο τ ῖ α ν, ἥτις εἶνε τὸ ψεῦδος, ἡ ἀμαρτία.

## ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΒΡΑΓΓΕΛΙΟΥ

Ἐορτάζομεν σήμερον ἑορτὴν μεγάλην, τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, ἥτις ἐγενεῖ πεντηκόντα ἡμέρας μετὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου καὶ ἐκλήθη διὰ τοῦτο πεντηκοστή. Κιτὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐκήρυξε πρῶτος τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τοὺς Ἰουδαίους· ὁ ἀπόστολος Πέτρος καὶ τρεῖς χιλιάδες Ἰουδαῖοι ἐπίστευσαν εἰς Χριστόν, καὶ οὕτως ἰδρύθη ἡ πρώτη χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἐν Ἱερουσαλὺμοις. Ἐκτοτε ἤρχισαν οἱ Ἀπόστολοι νὰ κηρύττωσι τὸ Εὐαγγέλιον κατὰ πρῶτον εἰς τοὺς Ἰουδαίους καὶ ἔπειτα εἰς τοὺς ἐθνικούς, τὸ αὐτὸ δὲ ἐπραξάν καὶ οἱ διάδοχοι αὐτῶν. Δὲν ἦτο εὐκολον τὸ ἔργον τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν διαδόχων αὐτῶν· διότι πολλὰ καὶ ἀνυπερβλήτα ἐμπόδια εἶχον νὰ ὑπερικήσωσιν. Ἡ κοινωνία πρὸς τὴν ὁποίαν ἐκήρυττον ἦτο καὶ θρησκευτικῶς καὶ ἠθικῶς διεφθαρμένη. Ἐπίστευεν εἰς πολλοὺς ψευδεῖς Θεοὺς ἀντὶ τοῦ ἐνὸς ἀληθινοῦ Θεοῦ· ἀπέδιδεν εἰς αὐτοὺς κακίας καὶ πᾶν ἀνθρώπινον καὶ ἐλάτρευεν αὐτοὺς· πολλὰ καὶ μετὰ πρᾶξεις κακοήθειας. Πῶς ἦτο δυνατόν κοινωνία τοιαύτη ν' ἀποδεχθῇ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀποστόλων, οἵτινες ἐδίδασκον ὅτι εἰς μόνον ὑπάρχει Θεὸς τέλειος πρὸς τὸν ὁποῖον οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ ἐξομωθῶσι καὶ τὸν ὁποῖον οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ λατρεύωσι δι' ἔργων ἀγαθῶν· ὅτι πρέπει ν' ἀποφεύγωσι οὐ μόνον τὴν κακὴν πράξιν, ἀλλὰ καὶ τὴν κακὴν ἐπιθυμίαν; Περιπλέον διος ὁ τότε κόσμος ἐξηγέρθη ἐναντίον τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν διαδόχων αὐτῶν. Οἱ αὐτοκράτορες πρῶτοι κατεδίωξαν αὐτοὺς, διότι ἐπολέμουν ὡς ψευδῇ τὴν πολυθεῖαν, τὴν ὁποίαν ὁ νόμος ὑπεχρέωνε τοὺς αὐτοκράτορας νὰ ὑποστηρίζωσιν. Ὁ λαὸς ἐμίσει καὶ ἀπεστρέφετο τοὺς χριστιανούς, διότι ἐθεώρει αὐτοὺς ὡς ἀθέους, διότι δὲν ἐλάτρευον τὰ εἰδωλά· ὡς μισανθρώπους, διότι ἀπερνεῖον τὰς διεφθαρμένας τελετὰς καὶ πανηγύρεις τῶν ἐθνικῶν· ὡς συνωμῆτας δὲ, διότι χάριν ἀσφαλείας κατέφευγον εἰς ὑπόγειαν σπηλιαν, καὶ ἐκεῖ ἐλάτρευον τὸν Θεὸν αὐτῶν. Ἀν συνέβαινε δυστύχημα τι, ὁ λαὸς τὸ ἀπέδιδεν εἰς τοὺς χριστιανούς, διότι ἐνόμιζον ὅτι οἱ Θεοὶ τιμωροῦσι τὸν λαόν, ὁ ὁποῖος ἀνέχεται τοὺς χριστιανούς τοὺς ἐχθροὺς τῶν Θεῶν. Ἀλλὰ καὶ οἱ σοφοὶ καὶ οἱ λόγιοι ἀπεστρέφοντο τοὺς ἀποστόλους, διότι ἐθεώρουν ἀνάξιν ἐαυτῶν ν' ἀποδεχθῶσι νέαν διδασκαλίαν προερχομένην ἀπὸ χώραν τόσον ταπεινὴν καὶ ἄσημον. Διὰ τοῦτο ἤρχισαν νὰ καταδιώκωσι τοὺς χριστιανούς πρῶτοι οἱ Ἰουδαῖοι ἔπειτα δὲ οἱ ἐθνικοὶ· καὶ οἱ διωγμοὶ οὗτοι καὶ μικροὶ ἦσαν καὶ φοβεροί. Διήρκεσαν τρεῖς ὁλοκλήρους αἰῶνας· ὑπέμειναν δὲ οἱ χριστιανοὶ τὰ πάνδεινα· ἂν δὲν ἠρνοῦντο τὴν πίστιν αὐτῶν, κατεβασαίνοντο καὶ κατεδικάζοντο εἰς θάνατον ὀδυνηρότατον. Κατὰ χιλιάδας ἀριθμοῦνται οἱ χριστιανοὶ οἵτινες ὑπέμεινον καρτερικώτατα τὸν θάνατον ὑπὲρ τῆς πίστεως αὐτῶν,

καὶ οἱ οὕτω ἀποθνήσκοντες ἐκκαλοῦντο μάρτυρες. Καὶ ὅμως μεθ' ὧν τοὺς μικροὺς τούτους καὶ φοβεροὺς διωγμούς· ἡ χριστιανικὴ πίστις ἐξηπλοῦτο ὅλον ἐν καὶ διεδίδετο πανταχοῦ τοῦ ρωμαϊκοῦ κράτους, μέχρις οὗτο κατίσχυσεν ἐν τέλει καὶ ἐθραιώμευσεν ἐπὶ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου τῷ 323 μ.Χ. Καὶ ὁφείλεται μὲν κατὰ μέγα μέρος ἡ ἐξάπλωσις καὶ ὁ θρίαμβος τοῦ χριστιανισμοῦ εἰς τὸ θάρρος καὶ τὴν αὐταπάραν τῶν χριστιανῶν μαρτύρων, ἀλλ' ἂν τις ἀναλογισθῇ τὰ ἐμπόδια τὰ ὁποῖα ἠρθιμήσαμεν, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ μὴ ἀνομολογήσῃ ὅτι ὁ θρίαμβος τοῦ Χριστιανισμοῦ ὁφείλεται εἰς τὴν ἀνωθεν βοήθειαν· διότι ἀνθρωπίνως σκεπτόμενοι δὲν δυνάμεθα νὰ περὶδεχθῶμεν ὅτι μόνον διὰ τοῦ θάρρους τῶν μαρτύρων θὰ ὑπερνήκα ὁ χριστιανισμὸς τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα ἐμπόδια. Ὁ θρίαμβος ἄρα τοῦ χριστιανισμοῦ ἀποτελεῖ μίαν τῶν ἰσχυροτέρων ἀποδείξεων ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς θεότητος τῆς πίστεως ἡμῶν. Πόσον δικαιοῦμεθα νὰ καυχώμεθα διὰ τὴν πίστιν ἡμῶν ταύτην, ἀλλὰ καὶ πόσον ὑποχρεώμεθα νὰ ἐρκυκλώμεν αὐτὴν εἰς τὸν βίον ἡμῶν, νὰ ζώμεν συμφώνως πρὸς τὰ θεῖα παραγγέλματα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, τὰ ὁποῖα καὶ τὴν παροῦσιν καὶ τὴν μέλλουσιν εὐτυχίαν ἐκκαυχίωσιν εἰς ἡμᾶς!

## ΠΟΘΕΝ Η ΑΤΟΠΟΣ ΠΑΡΑΒΟΛΗ;

Ἐδείχθη ἐν τοῖς προηγουμένοις ἀρθροῖς ὅτι καὶ ἡ φύσις τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς γλώσσης καὶ ὁ ἐν ἀρχῇ καταρτισμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν καὶ Λατινιστῶν λαλῶντων λαῶν καὶ ἡ ἱστορικὴ ἐξέλιξις αὐτῶν ὑπῆρξαν πράγματα ἐντελῶς διάφορα καὶ ὅτι τούτων ἕνεκα διάφορος κατηρτίσθη παρ' ἡμῶν καὶ παρ' ἐκείνοις ὁ γραπτὸς λόγος, ὅτι δὲ οἱ παραβάλλοντες τὴν νέαν γραφομένην ἡμῶν γλῶσσαν πρὸς τὰς ρωμαϊκὰς καὶ ἀξιολύουσιν ὅτι ἔπρεπε καὶ πρέπει νὰ πράξωμεν ἡμεῖς ὁμοίως μετ' ἐκείνους, ἀποδείκνυνται ἀνίστοροί. Ἀλλὰ διατὶ ἄρα γε καὶ ἐξ ἀρχῆς εἶπαν καὶ ἔπειτα ἐξακολουθοῦσι νὰ διδάσκωσι τὰ ἄτοπα ταῦτα;

Ἦτο ποτὲ χρόνος κατὰ τὸν ὁποῖον οἱ μεσαιωνικοὶ πατέρες ἡμῶν ἐκρίνοντο καὶ κατεκρίνοντο ἀνηλεῶς καὶ ἀναπολόγητοι ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν τῆς Ἑσπερίας. Θρησκευτικὰ μίσση, πολιτικὰ ἀντιζηλίαι καὶ μυρία ἄλλα αἰτίαι καθίσταντο τοὺς ταλαιπώρους προγόνους ἡμῶν μισητοὺς εἰς τοὺς σοφοὺς ἐκείνους, ὅστε οὐδεμία αὐτῶν πράξις εὗρισκε χάριν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν· τὸναντίον πᾶσα κακοουρία τῶν δυτικῶν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων ἡμεῖς βλέπετε, σχισματικοὶ καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἔχωμεν δίκαιον ἢ δικαίωμα!

Ἐρχονται ἐναντίον μας εἰς ἀτυχὴ περίστασιν, καταλαμβάνουσι τὴν πρωτεύουσιν καὶ τὰς χώρας ἡμῶν, διανέμουν αὐτὰς μεταξὺ τῶν καὶ παρασκευάζουν οὕτω πᾶσαν τὴν Ἀνατολήν νὰ γίνῃ βορὰ τοῦ ἐξ' Ἀσίας βαρβάρου· καὶ ὅμως τὸ κακούργημα ἐκεῖνο τὸ γινόμενον εἰς τὸν πολιτισμὸν καὶ χριστιανισμὸν κρίνεται ὑπ' ἐκείνων πράξις δικαία καὶ εὐσεβής· ἡμεῖς τὰ θύματα, κρινόμεθα αἰτίοι καὶ κατηγορούμεθα ὡς ἄπιστοι καὶ ἀξιοποῖνοι, ἐκεῖνοι δὲ οἱ ἐργάται τοῦ κακοῦ ὡς ἄνθρωποι καλοὶ κάγαθοι.

Ζητοῦμεν ἔπειτα ν' ἀποτινάξωμεν τὸν μιστὸν ζυγὸν αὐτῶν εἰς τὴν Κρήτην, εἰς τὴν Ἡπειρον, εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ ἀλλαχοῦ, καὶ ἡ ἐνέργεια ἡμῶν αὕτη χαρακτηρίζεται ὡς προδοσία! Πρῶτον, ὅτε ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου καὶ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου ἐσφύζομεν τὸν πολιτισμὸν καὶ ὁλόκληρον τὸν Χριστιανισμὸν ἀπὸ τοῦ χειμάρρου τῶν Ἀράβων, ἔσπελλον πρὸς ἐκείνους καὶ συνέχαιρον τοὺς Βασιλεῖς ἡμῶν καὶ τὸ Βυζάντιον ἀνωμολογεῖτο προπύργιον τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ οἱ Βυζαντινοὶ Γραικοὶ σωτῆρες αὐτοῦ· ἔπειτα, ὅτε δὲν ἠθέλωμεν νὰ φέρωμεν τὸν ζυγὸν αὐτῶν ἀγογγύτως,

τὸ Βυζάντιον καὶ τὸ Βυζαντινὸς δὲν ἦτο πλέον τιμητικὸν ὄνομα, ἀλλὰ ταυτόσημον πρὸς τὸ σχολαστικὸς, ἀνάνδρος, προδότης κτλ.

Καὶ ὅτι μὲν ἐκεῖνοι ταῦτα ἐφρόνουν καὶ ἔλεγον καὶ ἐπραττον, εἶναι μὲν ἄδικον καὶ λυπηρὸν, ἀλλὰ τοῦλάχιστον ἐννοεῖται καὶ αἰτιολογεῖται.

Τὸ λυπηρὸν ὅμως καὶ ἄμα ἀκατανόητον καὶ ἀναιτιολόγητον εἶναι ὅτι καὶ ἡμεῖς ἀπεψιττακίσσαμεν ἐν πολλοῖς τὰς ἀδίκους καὶ γελοίας κρίσεις ταύτας· διὸ πολλάκις καὶ παρ' ἡμῶν λέγεται καὶ σήμερον ἀκόμη ἐπὶ τοιαύτης ἐννοίας τὸ ὄνομα Βυζαντινός! Ὡστε οἱ πατέρες ἡμῶν οἱ ἐπὶ χίλια ἔτη διὰ μυρίων ἀγώνων καὶ διὰ ποταμῶν αἱμάτων σφύζοντες τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν πολιτισμὸν καὶ τὸν Χριστιανισμὸν ἀπὸ τῆς ἐσχάτης βαρβαρότητος τῶν ἀπὸ τῶν τεσσάρων μερῶν τοῦ ὀρίζοντος ἐφορμῶντων ἐχθρῶν, κρίνονται ἡ μάλλον ὑδρίζονται οὕτω σήμερον ὑπ' ἡμῶν, ὑπὸ τῶν τέκνων καὶ κληρονόμων αὐτῶν! Εἶμαι βέβαιος ὅτι χειροτέρα ἀσέβεια καὶ ἀγνομοσύνη οὐδέποτε ἐγένεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ ὅτι ἂν οἱ κάτω ἔχουν αἰσθῆσιν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, οὐχὶ ἄπαξ θὰ ἔχουν καταρασθῇ ἡμᾶς.

Ἐνῷ δὲ τοὺς ἡμετέρους προγόνους καὶ εὐεργέτας· μιμούμενοι τοὺς Δυτικούς, οὕτω καταφρονοῦμεν, θαυμάζομεν τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἐπαινουμένους ἱπποτάς, δηλ. τοὺς ληστές καὶ ἄρπαγας αὐτῶν. Ἡ διατὶ δὲν ἐπαναφέρουσι πάλιν τὸν ἱπποτισμὸν, ἀλλ' εἰσῆγαγον τὴν τάξιν, τὴν συγκέντρωσιν καὶ τὴν ἰσότητά πάντων ἐνώπιον τοῦ νόμου ὅπως ἦτο τότε παρ' ἡμῶν; Καὶ διατὶ δὲν ὑπακούουν κατὰ πάντα εἰς τὸν Πάπαν, ἀλλὰ διὰ μυρίων νόμων καὶ συμβάσεων περιώρισαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, ὅπως ἐξήτοῦμεν τότε ἡμεῖς;

Τὸ παράδειγμα τοῦτο, τὸ τοσοῦτον προφανές, ἀρκεῖ νὰ δεῖξῃ μὲ ποῖαν ἀνεξαρτησίαν κρίσεως καὶ μὲ ποῖον ἱστορικὸν πνεῦμα κρίνουσι πολλοὶ παρ' ἡμῶν, καὶ οὐχ ἥμισυ οἱ παραβάλλοντες τὸν γραπτὸν ἡμῶν λόγον πρὸς τὰς νέας Ρωμαϊκὰς γλώσσας. Ἐγινεν οὕτως ἐκεῖ· λοιπὸν ἐκεῖνος ὁ τρόπος καὶ μόνος ἐκείνος εἶναι ὁρθός, τὰ λοιπὰ δὲ κακὰ. Παραβάλλουν τὰ ἀπαράβλητα καὶ τὴν παραβολὴν, ἔστω καὶ γελοῖαν, νομίζουσιν ἐρμηνείαν καὶ αἰτιολογίαν ἐξαίρετον. Καὶ λοιπὸν ἰδοὺ αὕτη. Ἐτελείωσεν! Δὲν βλέπουν ὅτι ἐκεῖνοι ἱδρύσαν νέα κράτη μετὰ πάροdon αἰῶνων ἀπὸ τῆς κατὰλύσεως τοῦ ἀρχαίου Ῥωμαϊκοῦ, ἡμεῖς δὲ διειρηθῶμεν τὸν ἀρχαῖον ἐπὶ αἰῶνας, καὶ ὅτι, ὅτε ἠδυνήθημεν ν' ἀναστήσωμεν πάλιν μέρος τοῦ κράτους ἡμῶν, ἐθεωρήσαμεν αὐτὸ ὡς συνέχισαν ἐκεῖνοι, διὸ καὶ τὸν πρῶτον βλαστὸν τοῦ ἡμετέρου Βασιλικοῦ οἴκου, τὸν πρῶτον ἐκ γενετῆς Ἑλληνα Βασιλέα ἡμῶν ὠνομάσαμεν διὰ τοῦ ὀνόματος τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλείας ἡμῶν ὠνομάσαμεν οὕτω τὸν ἱστορικὸν μῖτον τοῦ ἔθνους καὶ δηλοῦντες ὅτι αἱ εὐχαὶ πάντων ἡμῶν εἶναι ὅπως τὸν Κωνσταντίνον ΙΑ' ἀκολουθήσῃ καὶ διαδεχθῇ εἰς τὸν θρόνον ὁ Κωνσταντίνος ΙΒ'.

Οὐδεμίαν τῶν διαφορῶν καὶ ἀντιθέσεων τούτων, καίτοι μεγίστων, καὶ ὑπὸ τοῦ ἐθνικοῦ ἱστορικοῦ ἡμῶν, τοῦ ἀειμνήστου Κ. Παππαρηγοπούλου ἀρκούντως σαφηνισμένων, βλέπουν· ἀλλὰ τότε πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι εἶναι κακί· οἱ κριταὶ καὶ τυφλοὶ ὁδηγοὶ καὶ σύμβουλοι· ὥστε καιρὸς ἢ αὐτοὶ νὰ παύσουν νὰ διδάσκουν ἡμᾶς ταῦτα ἢ τοῦλάχιστον ἡμεῖς νὰ παύσωμεν νὰ προσέχωμεν εἰς αὐτοὺς.

## ΝΕΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Ἐν τινι τῶν γυμνασίων τοῦ Κράτους — δὲν ἀναφέρομεν ὀνόματα ἵνα μὴ θίξωμεν οὔτε τὴν φιλοτιμίαν τῶν μαθητῶν οὔτε τὴν μετριοφροσύνην τοῦ γυμνασιάρχου — ἐπεδείχθη ἡμῖν πρῶτος περιεργότατη συλλογὴ ἀντικειμένων, ἅτινα

οὐδεὶς ποτὲ ἐφαντάσθη καὶ ἅτινα θὰ καλέσωμεν διδακτικὰ ὄργανα.

Διδακτικὰ βεβαίως διότι, ὡς τοῦλάχιστον, πολλὰ, πλεῖστα ἐδίδασαν. Εἶθε νὰ διδάξωσι καὶ ἄλλους.

Ὁ πρωτότυπος γυμνασιάρχης ὠδήγησεν ἡμᾶς πρὸς τεραστίου συρταρίου, ἐν ᾧ μεθοδικῶς ἦτο κατατεταγμένη ἡ παράδοξος συλλογὴ καὶ κατόπιν ἤρξατο ἐξάγων ἐν πρὸς ἐν τὰ ἀντικείμενα... ὅσα ἐν ἐλαχίστῳ χρονίῳ διαστήματι εἶχε κατὰσχει εἰς χεῖρας τῶν μαθητῶν.

Οὕτε μεγάλη φαντασία ἀπαιτεῖται, οὔτε ἔκτακτος παρατηρητικότης, οὔτε βαθεῖα ψυχολογία, ὅπως ἐξαχθῶσιν ἐκ τοῦ ἐν λόγῳ συρταρίου μετὰ τῶν ἀντικειμένων τούτων καὶ μετὰ γάλα παρίσματα, ὅπως ἐκ τῆς ἀπλῆς θεᾶς αὐτῶν ἐξαχθῇ πλήρης καὶ μὲ τὰ ἀκριβέστερα τῶν χρωμάτων γεγραμμένη, ἡ εἰκὼν τῆς ἐνεστώσης κοινωνίας· καὶ δυστυχῶς ἡ τῆς μελλούσης.

Θὰ ἠρκοῦμεθα εἰς ἀπλοὺν κατάλογον, ἐὰν δὲν ἐφοβούμεθα ὅτι ἐν τῇ ζηροῦτι τοῦ θ' ἀπέβαιναν οὗτος εὐγλωττότερος ἢ ὅσον ἐπιθυμοῦμεν. Τὸ στίλβον ἐκείνο αὐτὸ ἀπλῶς ἀναφερόμενον, θὰ ἐπροξένοι ῥίγος φρίκης εἰς τὸν φανταζόμενον αὐτὸ γυμνὸν καὶ ἀπειλητικὸν ἐν τῇ χειρὶ μαθητοῦ. Ἦδη ἀναπαύεται ἐν τῇ θήκῃ του, ὡς δαίμονα προπαιδείας ἐν τῇ ὀπλοφορίᾳ. Ἀλλὰ ἡ ὀπλοφορία δὲν εἶνε ἡ βᾶσις τῆς παρ' ἡμῶν ἐγκληματικότητος; Τὸ μικρὸν ἐκεῖνο πυροβόλον βεβαίως μόνον σκοπὸν εἶχε τοὺς πασχάλινους πυροβολισμούς. Ἀλλὰ δὲν ἐλλοχεύουσι παρὰ τὸν σκοπὸν τούτον οἱ ἀκούσιοι ἀκρωτηριασμοί, οἱ ἐξ ἀμελείας φόνοι; Οἱ γρόνθοι ἐκεῖνοι οἱ ἐκ σφυρηλάτου σιδήρου, βεβαίως δὲν προδίδουσιν ἐν τῇ τρυφερᾷ ψυχῇ τοῦ μαθητοῦ ἐνστικτα θυρώδη, τὸ θραύσιμον δηλονότι τῆς κεφαλῆς τοῦ συμμαθητοῦ καὶ φίλου. Προαγγέλλουσιν ὅμως τὰς μετὰ τινὰ ἔτη συμπενοκὰς καὶ προαγγέλλουσιν τὴν ἐξ ἀπαλῶν δυνάμεων καλλιεργούμενην ἀνάνδρον θρασύτητα, καὶ τὸν αὐθάδη παλληκαρισμὸν. Τὰ διάφορα ἐκεῖνα μικρὰ ἀλλὰ ὀξεῖα ἐργαλεῖα, τὰ ἔχοντα ἠκονισμένας αἰχμὰς, δὲν φοβεῖται ὁ θεατὴς μὴ μεγεθυθῶσιν ἡμέραν τινὰ καὶ γίνωσιν ἴσα πρὸς τὰ ἐν ταῖς φυλακαῖς ὑπὸ τὸν καταδίκων κρυφίως φιλοτεχνούμενα; Ἡ χρυσὴ ἐκείνη καρφίς, ἡ ἀποσπασθεῖσα ἐκ μαθητικῶν λαμυροδέρτου — ἡ ὁ δακτύλιος — δὲν εἶνε χαρακτηριστικὸν δαίμονα ἀπρεπεστάτης παιδείας ἐπιδείξεως ἀλλὰ καὶ μητιότητος ἢ πατρικῆς μορφῆς; Ἡ σωρεῖα ἐκείνη τῶν καπνοθηκῶν καὶ σιγασθηκῶν καὶ καπνοσυρίγγων δὲν περιελκύουσιν ἀκόμη τὸ δηλητήριον, ὑπερ ἐπλήρωσιν τοὺς παιδικούς πνεύμονας καὶ ὑπερ πόσον πρῶτως εἰσπνεύμενον θ' ἀνεδείκνυν γενεὰν καχεκτικὴν, ἐμπαθεῖ, νοσηρὰν, ἀνίκανον καὶ νὰ ἐνστερνισθῇ καὶ νὰ ἐκτελέσῃ εὐγενῆ ἰδεώδη; Ἡ ἄλλη ἐκείνη σωρεῖα τῶν πολυχρῶμων χαρτίων, τῶν χαρμῶν καὶ εὐωδῶν, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸ ερωτικὸν τμήμα τῆς συλλογῆς δὲν προδίδει πρῶτους ἐρωτομανεῖς, ἀναξίους νὰ αἰσθανθῶσι τὸν πρὸς τὰ γράμματα ἔρωτα; Καὶ δὲν ἀποδεικνύουσι πρὸς τούτους καὶ τὴν φθοροποιὴν ἐπίδρασιν τῶν ἐπιπυλλίδων καὶ τοῦ μυθιστορηματοῦ, ὅπως καὶ τοῦτο παρίσταται ἐκεῖ διὰ τῶν ἀηδεστέρων αὐτοῦ ἀντιπροσώπων;

Ἀλλ' εἶθε ταῦτα καὶ τοιαῦτα μόνον νὰ ἦσαν τὰ περιεργότερα τῆς συλλογῆς. Μετὰ τούτου ὁ γυμνασιάρχης ἀνέστρεψε τελευταῖον φάκελλον τινὰ καὶ ἠνοιξεν αὐτὸν μετὰ τῆς προσοχῆς, μεθ' ἧς οἱ φαρμακοποιοὶ ἐκποματίζουσι τὰ φιαλίδια τῶν δηλητηρίων.

— Ἰδετε, εἶπε, κινῶν περιλύπως τὴν κεφαλὴν.

Καὶ εἶδομεν ἡ μάλλον ἀνέγνωνμεν ὀλίγας γραμμὰς καὶ ἐξ ὀνυχος ἐνόησαμεν τὸν λέοντα τῆς διαφθορᾶς καὶ κακοηθείας.

Ἦσαν ἐντυπα, φυλλάδια, καὶ φύλλα ἐφημερίδων, ὧν ἐκάστη γραμμὴ ἦτο ὕβρις κατὰ τῆς ἠθικῆς, κατὰ τοῦ ἱεροῦ χώρου ἐν ᾧ εὕρισκόμεθα, κατὰ τοῦ μαθητοῦ ἐφ' οὗ κατε-

σχήθησαν, κατὰ τῆς κοινωνίας, ἥτις τὰ ἀνέχεται, κατὰ τῆς Ποινικῆς Δικαιοσύνης, ἥτις τὰ ἀγνοεῖ. Διότι μάλιστα τὰ ἀγνοεῖ.

Ἄς μὴ προχωρήσωμεν. Ἡ ἀγανάκτησις ἡμῶν δὲν θὰ εἶναι μεγαλητέρα τῆς κατεχούσης ἤδη πάντα ἀναγνώστην. Οἱ διδάσκαλοι καὶ γονεῖς ἂς ἐπικροτήσωσι μεθ' ἡμῶν τὴν θυμωμένην ἀληθῶς ἐπινόησιν τοῦ γυμνασίου καὶ ἀγίωσι μιμηταὶ αὐτοῦ. Ἄς κατὰ τὴν συλλογὴν μαθητικῶν ἀντικειμένων, μουσεῖα τῶν νέων τούτων διδασκτικῶν ὀργάνων καὶ ἂς διδασθῶσιν ἐξ αὐτῶν.

Μὴ κρύψωσιν ὅμως ὑπὸ τὸ μόδιον τὸν λύχνον τῶν διδασκτικῶν. Ἀνάγκη νὰ φωτισθῶσι δι' αὐτοῦ ἐκείνοι κυρίως, ὅσοι πάντα ταῦτα τὰ θεωροῦσι πολιτισμὸν, νέας ιδέας, νέον πνεῦμα, καθ' οὗ οὐδὲ δύνανται οὔτε πρέπει ν' ἀντεπεξέρχονται οἱ ἀναπολοῦντες τὰς καλητέρας ἡμέρας τοῦ παρελθόντος. Τὰ σεμνὰ πάτρια.

## ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΗΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΩΝ ΑΜΥΝΗΣ

### ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

#### Ἐγκαίνια τμήματος Πειραιῶς.

Τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν διὰ δημοσίᾳ συνδράσας, ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Δημ. Θεάτρου Πειραιῶς ἐγένετο ἑναρξίς ἡ τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἀρτί ἰδρυθέντος Τμήματος Πειραιῶς. Προήδρυσεν ἐπὶ τιμῇ ὁ πρεσβύτερος τῶν παρασταθέντων μελῶν τοῦ Διοικ. Συμβουλίου κ. Σ. Βουτυράς, ὅστις ἀφοῦ ἐξέφρασεν ἐξ ὀνόματος αὐτοῦ τὴν χαρὰν τῆς Ἐταιρείας ἐπὶ τῇ πρώτῃ αὐτῇ ἰδρύνει τμήματος ἐν τῇ πόλει, ἐν ἡ δὲ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς τιμῆς προελεῖσθαι ἤδη τὸ ἔδαφος εἰς ἀγαθὴν καλλιέργειαν καὶ συνεχάρη ἐπὶ τῇ ἀρίστῃ ἐκλογῇ τῇ Ἐφορίᾳ τοῦ Τμήματος, ἔδωκε τὸν λόγον εἰς τὸν ἐνσταλλόμενον τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ σκοποῦ τῆς Ἐταιρείας κ. Ἰγν. Μοσχάκη. Ὁ ρήτωρ συνέλεξε τότε τὸ θέμα αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐντυπώσεών του ἐκ τοῦ προσκυνήματος τῶν Ἀγίων τόπων κατὰ τρόπον τόσον ἐπιτυχῇ, ὥστε μακρὰν ἐπευφημίαν καὶ χειροκροτήματα ἐπέσπευξεν τὸν λόγον αὐτοῦ, πρωτοστατοῦντος τοῦ Δημάρχου Πειραιῶν καὶ τῆς ἐκλεκτοτέρας τῆς πόλεως κοινωνίας.

#### Δωρεὰ ὑπὲρ τῆς Ἐταιρείας

Ὁ κ. Στ. Μπίστη: ἐξ Ἀνδρου, ἀπέστειλε τῇ Ἐταιρείᾳ δο. 5 ὡς ἐτήσιαν προσφοράν διὰ τὸ τρ. ἔτος.

Ὁ κ. Ὁκτ. Βαλιέρης ἐκ Λονδίνου ὡς δωρεὰν δρ. 200.

#### Συγχαρητήρια ἀρχῶν.

Τοῦ ἐπισκόπου Κισσάμου καὶ Σελίνου κ. Δωροθέου γράφοντος: «Ἐχάρην λίαν ἰδὼν ὅτι κατενοήθη τέλος ἡ ἐκ τῆς ἀποδοχῆς καὶ παρυσίδεως παρ' ἡμῖν ξένων καὶ ὀθνείων ἐπαπειλῶν τὸ ἡμέτερον ἔθνος κίνδυνος καὶ ὅτι λαμβάνεται πρόνοια πρὸς καταπολέμησιν καὶ ἀποσόδησιν ἐχθροῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ὑποούλου, ὅστις ὡς σάραξ κατατρώγει καὶ λυμαίνεται τὴν ἐθνικὴν ὑπόστασιν ἀποβαίνων κινδυνωδέστερος καὶ ὀλεθριώτερος καὶ αὐτῶν τῶν ἐπιδρομῶν τῶν ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν καὶ πολεμίων. Ἀληθῶς καιρὸς ἦτο πλέον ἵνα ἐπέλθῃ ἀντίδρασις κατὰ τῆς προτύσεως τοῦ κακοῦ διαδόσεως καὶ ληφθῶσιν ἀμυντικὰ μέτρα πρὸς διάσωσιν τῶν Πατρίων καὶ μόρφωσιν τῆς ἐλληνικῆς ψυχῆς, συμφώνως πρὸς τὰς ἐθνικὰς ἀρχὰς καὶ παραδόσεις τῶν μεγάλων ἡμῶν πατέρων. Ἐπαινος ἄρα καὶ τιμὴ ὀφείλεται τῇ Ἐταιρείᾳ τῇ τοσοῦτον θαρραλέως καὶ ἐρρωμένως ἀναλαβούσῃ τὸν καλὸν καὶ ἐντιμὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς περιφρουρήσεως παντὸς ὅ, τι τιμιώτερον καὶ ἐξοχώτερον ἔχει τὸ ἡμέτερον ἔθνος. Ἡ Κρήτη ἀγωνισαμένη μακροὺς αἰματηροὺς καὶ ἀνεπτότους πρὸς διάσωσιν τῶν πατρίων ἀγαθῶν κατὰ τῶν ἀλλοφύλων ἀγῶνας, ἡ Κρήτη ἥτις ὑπῆρξε καὶ ἔσται, ὡς ἐλπίζω, εἰς τὴν ἰσχυροτάτων τοῦ γνησίου ἐλληνισμοῦ προμαχῶνα, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ μετὰσχῃ προθύμως καὶ τοῦ εἰρηνικοῦ τούτου ἀγῶνος καὶ ὅτι θὰ πολεμήσῃ ἐν τῇ πρώτῃ γραμμῇ, κατὰ τῶν οἰωνόηποτε, εἴτε ἐξωτερικῶν, εἴτε ἐσωτερικῶν ἐχθρῶν τοῦ ἡμετέρου ἔθνους. Ἡ ἐμὴ ταπεινότης ἐπαινοῦσα, ἐπιδοκιμάζουσα καὶ εὐλογοῦσα δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τὸ ἐθνοφιλεῖς τῆς ὑμετέρας Ἐταιρείας ἔργον, διαβεβαίω ὑμᾶς ὅτι ἔσται προθυμότητος αὐτῆς ὑποστηρικτικῆς καὶ συνεργατικῆς. — Τοῦ ἐπισκόπου Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἰερωνύμου γράφοντος: «Ἀποβλέποντες εἰς τὸν πάντων τῶν ἄλλων συλλόγων διαφέροντας ἐθνοφυλεστέρας καὶ ἐθνοσωτήριον σκοπὸν τῆς Ἐταιρείας ὑμῶν ἐκθύμως καὶ προφρόνως θέλομεν συντελέσθαι, ὅσον τὸ ἐφ' ἡμῖν εἰς τὴν διάδοσιν τῶν ἀρχῶν αὐτῆς».

Τοῦ ἀρχιμανδρίτου τῆς ἐν Λιθερπούλ Ἑλλ. ἐκκλησίας γράφοντος: «Συγχαίρω ἀπὸ ψυχῆς καὶ καρδίας ἐπὶ τῷ ἀκριφνεῖ ζήλῳ, μεθ' οὗ ἀνελάβετε τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ φρονήματος.

Διαβεβαίω δὲ ὑμᾶς ὅτι κατὰ τὸ ἐνὸν θέλω συντελέσει πρὸς ἐπιδίωξιν τοῦ ἔργου καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς Ἐταιρείας, δεόμενος τῷ Ὑψίστῳ ὅπως εὐλογῇ τὸ ἔργον ὑμῶν καὶ ἐνισχύει ἅπαντα τὰ ἐντιμα μέλη τῆς Ἐταιρείας».

Τοῦ ἐν Καίρῳ Διπλωματικοῦ πράκτορος «συγχαίροντος διὰ τὸν ἐθνοφυλετὴ ἀληθῶς σκοπὸν τῆς Ἐταιρείας». Τοῦ ἐν Ἀλεξανδρίᾳ Γεν. Προξένου γράφοντος: «Σπεύδω νὰ συγχαρῶ ὑμᾶς ἐπὶ τῇ πατριωτικῇ ἐταιρείᾳ ἣν συνεστήσατε καὶ ἣς τὸ πρόγραμμα μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐνεκολλήθη».

Τοῦ Δημάρχου Λαμιῶν γράφοντος: «Ἀσμένως διατάξαμεν τὴν διανομὴν τῶν ἀποσταλλέντων φύλλων, δι' ὧν, ἀπλήστως ἀναγινωσκόμενων, μεταδίδονται τὰ πάτρια διδάγματα». Καὶ ἐπιλέγοντος «Χαίρομεν καὶ εὐτυχεῖς λογιζόμεθα συντελοῦντες τὸ ἐφ' ἡμῖν εἰς τὴν διάδοσιν τῶν ἀρχῶν καὶ τὴν εὐδότην τοῦ σκοποῦ Ἐταιρείας, ἐπιδιωκούσης τὴν ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν καὶ τὴν ἀνασφάλωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ οἰκοδομήματος μεθ' οὗ ἀρρήκτως συνδέονται πᾶσαι αἱ ἐλπίδες τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος καὶ ἐφ' οὗ πᾶς Ἕλλην εὐαιώνως δύναται νὰ στηρίξῃ τὸ μεγαλεῖον τῆς φίλης πατρίδος. Παρακαλοῦμεν δὲ, εἰ δυνατόν, τοῦλάχιστον νὰ διπλασιασθῇ ἡ ἀποστολὴ τῶν φύλλων ἐπιφυλασσόμενοι προσεχῶς νὰ προκαλέσωμεν ὑπὲρ τῆς Ἐταιρείας καὶ τὴν συνδρομὴν τοῦ Δήμου, ἥτις πεποιθήμεν ὅτι θέλει γείνη δεκτὴ».

Τοῦ Δημάρχου Χαϊρωνείας γράφοντος: «Ἐκφράζομεν τὰ θερμὰ ἡμῶν καὶ ἀπάντων τῶν συνδημοτῶν μας συγχαρητήρια διὰ τὸν ὄντως κοινωφυλετὴ, ἐθνοφυλετὴ καὶ ὑψηλὸν σκοπὸν τῆς Ἐταιρείας εὐχόμενοι ἀπὸ καρδίας ὅπως ὁ θεὸς οὗτος σκοπὸς ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας στεφθῇ. Ἐπιπροσθέτομεν δὲ ὅτι τὰ μέχρι τοῦδε φύλλα διενεήμεν ἰδιοχείρως πρὸς τοὺς ἱκανωτέρους τῶν δημοτῶν, ὡς δυναμένους νὰ μεταδώσῃ καὶ εἰς ἄλλους τὰ δι' αὐτῶν διδασκόμενα». — Τοῦ Δημάρχου Ἐλευσίνος γράφοντος: «Διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν «Πατρίων» ἀνανήπτομεν ἐκ τοῦ ληθάργου εἰς ὃν μᾶς ἐβύθισαν ἡ κακοδιοίκησις, ἡ πρὸς τὰ θεῖα περιφρόνησις καὶ ἡ γιγαντιαία βήμασι προχωροῦσα ἐντεῦθεν ἔκλυσις τῶν ἡθῶν, ὥστε νηυσὶ ἐν μέσῳ λυσσῶδων κυμάτων τοῦ πελάγους, πολὺ μακρόθεν διακρινόμεν σημεῖον τι στερεόν, ὅπερ πιθανῶς χρησιμεύσῃ ὡς ἄγκυρα σωτηρίας. Περιττὴ ὁλως ἡ ἐκφρασις εὐγνωμοσύνης εἰς τοὺς ἀναλαβόντας τοσοῦτον ὑψηλὸν καὶ ἀκανθώδη ἀγῶνα» μία μόνη εὐχή, εὐχὴ ἐγκάρδιος πρὸς τὸν Ὑψίστον, ἵνα ἐνθαρρύνῃ τοὺς εὐγενεῖς συντάκτας τῶν Πατρίων καὶ ἐξακολουθήσῃ τὸ σωτήριον ἔργον των ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἔθνους». — Τοῦ Δημάρχου Πάρου γράφοντος: «Ἀσμένως δεχόμεθα τὰ Πάτρια καὶ ἐπιμελῶς διενεργοῦμεν τὴν διανομὴν καὶ διάδοσιν τοῦ πατριωτικοῦ καὶ ὑπὸ πᾶσαν ἐποψὴν ἐθνοσωτηρίου ὀργάνου τῆς Ἐταιρείας σας. Οἱ νησιῶται ἀρρήκτως συνδεδεμένοι μετὰ τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τῆς θρησκείας τῶν πατέρων, μετὰ τῆς ιδέας τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος καὶ τῆς ἀπολυτοφάνειας τῶν δούλων ἀδελφῶν, παρ' ὧν εὐλόγως ἀναμένουσι τὴν ἀνασφάλωσιν καὶ ἐπὶ τῇ τῶν ἀγνοῦ πατροπαράδοτον ἐθνικὴν καὶ θρησκευτικὴν φρονήματος διὰ τῶν πατριωτικῶν τοῦ Συλλόγου ἐνεργειῶν. Γεραίρομεν ἐν τέλει καὶ ἐξόχως τιμῶμεν τοὺς σθέντας τὴν εὐγενῆ πρωτοβουλίαν τῆς ἀνιδράσεως καὶ συστάσεως τοῦ Συλλόγου τῶν Πατρίων, παρ' οὗ, μετὰ καὶ ἐνδοξῇ διὰ τὴν δοκιμαζομένην πατρίδα ἀναμένομεν». — Τοῦ Δημάρχου Ἀρξίας γράφοντος: «Καὶ ἡμεῖς προσωπικῶς ὅσον μᾶς εἶνε ἐφικτόν, θέλομεν καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐθνικοῦ ὄντως σκοποῦ τῆς Ἐταιρείας». — Τοῦ Δημάρχου Ἀπολλωνίων γράφοντος: «Ἐκφράζω ἐκ βάθους ψυχῆς καὶ καρδίας συγχαρητήριά μου καὶ ἐκ μέρους δημοτῶν μου διὰ τὸν ὑψηλὸν σκοπὸν δι' ὃν συνεστήθη καὶ ἐνεργεῖ ἡ Ἐταιρεία εὐχομαι μακροβιότητα αὐτῇ, ἐπιφυλαττόμενος νὰ ἐνεγίσω ἐν δέοντι ὅπως καὶ ὁ δήμος μου προσφέρει τὸν ὅλον τοῦ ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τούτου σκοποῦ». — Τοῦ Δημάρχου Ἀρβρακίας (Τριφυλίας) γράφοντος: «Κατανοοῦντες τὴν ὀφελιμότητα τοῦ σκοποῦ τούτου, συντελοῦντες ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους καὶ τῆς θρησκείας, πληροφοροῦμεν τὴν σεβαστὴν Ἐταιρείαν ὅτι μεριμνῶνεν περὶ τῆς διαδόσεως τῶν ἀρχῶν αὐτῆς παρὰ τοῖς συνδημοταῖς ἡμῶν». Τοῦ Δημάρχου Αἰδηψίων γράφοντος: «Ἰνα τις ἀντάξως συγχαρῇ ὑμᾶς διὰ τὴν ἐθνικωτάτην ιδέαν τῆς ὑπὲρ τῶν Πατρίων Ἀμύνης, εἶδει νὰ συγκεντρώσῃ ἐν αὐτῇ τὴν δύναμιν τῶν πνευμένων ὅλων τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ Ὀλύμπου ν' ἀντιλάβῃ εἰς ὅλα τὰ τμήματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὸ ἐθνοσωτήριον γεγονός. Ἡ γλῶσσα καὶ ἡ θρησκεία ἔσωσαν τὸ ἔθνος ἡμῶν ἐκ μακροσύνου δουλείας. Ἐὰν ἐπ' αὐτῶν καὶ πάλιν στηρίξῃ τὰς ἐλπίδας τοῦ μέλλοντος καὶ ἔσται αὐτῶν ὅσαί τε στερεῶς, ἀσφαλῶς θὰ χωρήσῃ πρὸς τὴν προόδον καὶ τὸ μεγαλεῖον, θὰ δυνήθῃ δὲ νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν μεγάλην ἀποστολὴν του. Ἡ Ἐταιρεία ὑμῶν τοῦτο ἔχουσα ὡς πρόγραμμα καὶ ἐνισχύουσα τὰς δύο ταύτας βάσεις τῆς ἐθνικῆς ζωῆς, προσφέρει ὑψίστην ἐκδόουσαν εἰς τὸ Ἑλλ. ἔθνος ἐπὶ τούτῳ δὲ δικαιοῦται τῆς εὐγνωμοσύνης συμπαντός τοῦ Ἑλληνισμοῦ». Καὶ ἐπιλέγοντος: «Τὰ ἀποσταλμένα φύλλα ἐγένετο ἀνάρπαστα καὶ δεκαπλάσιος ὁ ἀριθμὸς δὲν θὰ ἐπάρκει πρὸς διανομὴν εἰς τοὺς συνδημοτάς μου, οἵτινες ὡς ἱερὸν κειμήλιον τηροῦσιν αὐτά».